

Oppdrettsnæringen eies 36 prosent fra utlandet, viser ny studie fra SNF. Samtidig går 48 prosent av overskuddet til eiere i utlandet, viser studien.

FOTO: TERJE BENDIKSBY, SCANPIX

Sjømatbedriftene er bekymret over økende utenlandsk eierskap

Lokale eiere skaper større ringvirkninger for lokalsamfunnene, mener Bransjeorganisasjonen Sjømatbedriftene. – Uansett hvor eierskapet er, vil aktiviteten være langs kysten, svarer Sjømat Norge.

BENDIK STØREN
bendik.storen@bt.no

En ny studie fra SNF (Samfunns- og næringslivsforskning) anslår at 36 prosent av den norske oppdrettskapasiteten var eid fra utlandet i 2018. Andelen har økt fra 32 prosent i 2015.

Robert Eriksson, administrerende direktør i bransjeorganisasjonen Sjømatbedriftene, er bekymret for utviklingen.

– Jeg registrerer at vi ser et stadig økende innslag av utenlandsk eierskap og kontroll i norsk oppdrettsproduksjon. Det synes jeg er bekymringsfullt, sier han.

– Bygger barnehager

Eriksson mener det vil bli mindre lokale ringvirkninger dersom det blir færre og større og eiere uten lokal tilknytning. Lokale eiere skaper større ringvirkninger for lokalsamfunnene, mener han.

– Slik som Firda Seafood. De bygger barnehager og bruker lokale leverandører. De er opptatte av å bygge lokalsamfunn, sier Eriksson.

Som et motstykke trekker han frem det tidligere delvis statseide Cernaq, som ble solgt

til japanske Mitsubishi i 2014.

– Jeg tror Firda har et langt mer bevisst forhold til hvordan man skal utvikle lokalsamfunn enn Mitsubishi har. Derfor er dette viktig, sier Eriksson.

Tilgang på risikokapital

Eriksson ser imidlertid ikke bare negative sider ved at utenlandsk eierskap gjør seg gjeldende.

Det bidrar også med større tilgang på risikokapital, som gjør det mulig å være innovativ og utvikle ny teknologi. Det vil gi bedre konkurransekraft, sier han.

– Vi må ha to tanker i hodet om dette. Det er bra at vi tiltrekker oss kapital, men det er uheldig hvis en stadig større del av produksjonskapasiteten kommer på utenlandske hender, sier Eriksson.

Utbytte følger med

Studien er skrevet av professor Linda Nøstbakken og forsker Simon Flatebø Selle.

Mens rundt en tredjedel av produksjonskapasiteten var eid fra utlandet i 2018, finner forskerne at rundt halvparten av utbytterne fra næringen går til utenlandske eiere. Dette forklares med at de største

selskapene, som betaler mest i utbytte, også har høyest andel utenlandsk eierskap.

Eriksson sier det er naturlig at utbyttet gjenspeiler eierskapet i selskapene, og understreker at det må være opp til selskapene selv hvordan de disponerer overskuddene sine.

Firda Seafood bygger barnehager og bruker lokale leverandører. De er opptatte av å bygge lokalsamfunn.

Robert Eriksson, adm.dir. i bransjeorganisasjonen Sjømatbedriftene

– Derfor er det viktig å ivareta en rygggrad av lokale selskaper. En for stor konsolidering vil føre til at en større andel av kapitalen kan forsvinne ut, sier han.

Del av markedsekonomien

Geir Ove Ystmark, leder i Sjømat Norge, slår fast at hovedkjernen i den norske havbruksnæring fortsatt er aktive, norske eiere som er bosatt langs kysten. Slik bør det også forbli, mener han.

Samtidig sier han at det må være åpent for internasjonale investorer, på lik linje med at det er åpent for at norske investorer kan investere i utlandet.

Ystmark understreker at det er naturlig at utbyttet følger

med eierskapet – det følger av at vi lever i en markedsekonomi, sier han. Samtidig er han opptatt av å legge til rette for norsk eierskap.

– Vi opptatte av at vi skal ha rammevilkår som gjør at vi også i fremtiden har sterke norske eiere. Det handler om formuesskatt og at man ikke innfører særskatter som straffer næringen, sier Ystmark.

Kan investere langs kysten

Studien til Nøstbakken og Selle viser at eierskapet til oppdrettskapasiteten innad i Norge er overrepresentert i de store byene.

Målt etter eierskap er Oslo den største oppdrettskommunen i Norge, fulgt av Frøya og Bergen.

Oslo skiller seg ut fordi mye eies av finansielle foretak som fond og pensjonskasser, for eksempel Folketrygdfondet.

– Hvor treffende er det å si at dette er virksomhet som kommer kystsamfunnene til gode, når halve utbyttet går ut av landet – og Oslo er den største eierkommunen i Norge?

– Selskapene er lokalsert langs kysten, og investerer i aktivitet langs kysten som igjen gir ringvirkninger og oppdrag til annet kystbasert næringsliv. Uansett hvor eierskapet er, vil arbeidsplassene og aktiviteten i all hovedsak være langs kysten, sier Ystmark.